

Διδακτικό Σενάριο Δίωρου για το Κείμενο "Οι νέοι και η κοινωνία"

Β' Λυκείου

Σκοπός

Να ευαισθητοποιηθούν οι μαθητές γύρω από τα ζητήματα της νεανικής αντικοινωνικότητας, της σύγκρουσης γενεών, και της ανάγκης κατανόησης της στάσης των νέων από την κοινωνία.

Διδακτικοί Στόχοι

Γνωστικοί:

- Να κατανοήσουν οι μαθητές τα βασικά νοήματα του κειμένου.
- Να ερμηνεύσουν τις αιτίες της νεανικής αντικοινωνικότητας και να συζητήσουν τις κοινωνικές ευθύνες που την προκαλούν.

Συναισθηματικοί:

- Να εκφράσουν τις απόψεις τους για τη θέση των νέων στην κοινωνία.
- Να αναπτύξουν ενσυναίσθηση προς τη νεανική οπτική και την ανάγκη έκφρασης.

Ψυχοκινητικοί:

- Να συνεργαστούν σε ομάδες και να επιχειρηματολογήσουν.
- Να συνθέσουν ιδέες για τη βελτίωση της σχέσης μεταξύ γενεών.

Πορεία Διδασκαλίας

1η Φάση: Εισαγωγή (15 λεπτά)

1. Προβληματισμός

- Προβάλλεται η εικόνα **"Δύο Παιδιά απειλούνται από ένα αηδόνι"** του Max Ernst.
- Ερώτηση: *Τι συναισθήματα σας προκαλεί η εικόνα; Πώς πιστεύετε ότι συνδέεται με το κείμενο που θα μελετήσουμε;*

2. Παρουσίαση του Θέματος

- Γίνεται ανάγνωση του τίτλου του κειμένου και συζήτηση: *Ποια προβλήματα αντιμετωπίζουν οι νέοι στη σύγχρονη κοινωνία;*

3. Εισαγωγική Δραστηριότητα

- Οι μαθητές καταγράφουν 3 λέξεις που συνδέουν με τη νεολαία και την κοινωνία.

2η Φάση: Επεξεργασία Κειμένου (60 λεπτά)

A. Κατανόηση Κειμένου (30 λεπτά)

1. Ανάγνωση

- Το κείμενο διαβάζεται δυνατά από τον εκπαιδευτικό ή τους μαθητές (επιμερισμός παραγράφων).

2. Ερωτήσεις Κατανόησης

- Τι σημαίνει «ηθικός πανικός»;
Ενδεικτική Απάντηση: Είναι η υπερβολική ανησυχία της κοινωνίας για φαινόμενα που θεωρούνται απειλητικά, συχνά χωρίς πραγματική βάση.
- Ποιες αιτίες της νεανικής αντικοινωνικότητας αναφέρονται στο κείμενο;
Ενδεικτική Απάντηση: Η ανάγκη ένταξης σε ομάδα, η αίσθηση παγίδευσης, η

σύγκρουση με την κοινωνία των μεγάλων, η ανασφάλεια και οι προσδοκίες της κοινωνίας.

- ο Πώς περιγράφεται η στάση της κοινωνίας απέναντι στους νέους;
Ενδεικτική Απάντηση: Η κοινωνία ασκεί πίεση στους νέους, τους εγκλωβίζει σε στερεότυπα και τους κατακρίνει χωρίς κατανόηση.

B. Συζήτηση σε Ομάδες (30 Λεπτά)

1. Θέματα προς Συζήτηση

- ο Τι ευθύνες έχει η κοινωνία για τις αντικοινωνικές συμπεριφορές των νέων;
- ο Ποιοι τρόποι μπορούν να γεφυρώσουν τη σύγκρουση γενεών;

2. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων

- ο Κάθε ομάδα παρουσιάζει ένα βασικό συμπέρασμα ή πρόταση για τη βελτίωση της σχέσης νέων-κοινωνίας.

3η Φάση: Εμβάθυνση και Αναστοχασμός (35 Λεπτά)

A. Δημιουργική Δραστηριότητα

1. Γράφουν επιστολή

- ο Ζητείται από τους μαθητές να γράψουν μια σύντομη επιστολή προς τους ενήλικες, περιγράφοντας τις προσδοκίες τους από την κοινωνία.

B. Συζήτηση για Σύνδεση με την Πραγματικότητα

1. Προβληματισμός

- ο Ερώτηση: *Πώς μπορούμε να εξασφαλίσουμε ένα καλύτερο μέλλον για τη νέα γενιά;*

2. Ενδεικτική Απάντηση από Μαθητές

- ο Περισσότερη κατανόηση από τους ενήλικες, ενίσχυση της παιδείας, αποδοχή της διαφορετικότητας.

Γ. Καταληκτική Δραστηριότητα

- Κλείνουν με έναν «κύκλο ενσυναίσθησης»: Κάθε μαθητής εκφράζει με μία φράση τι τον άγγιξε από τη σημερινή συζήτηση.

Αξιολόγηση Γραπτή Εργασία: Συμπλήρωση ερωτήσεων κατανόησης. Παρουσίαση ιδεών από τη συζήτηση. **Παρατήρηση και Συμμετοχή:** Καταγραφή της ενεργούς συμμετοχής στις δραστηριότητες και τη συζήτηση.

Δραστηριότητες Κατανόησης

1. Ερωτήσεις Κατανόησης

- Ποιο είναι το βασικό θέμα του κειμένου;**
Ενδεικτική απάντηση: Το κείμενο αναφέρεται στη στάση της κοινωνίας απέναντι στους νέους, την κριτική που τους ασκείται, τις αιτίες της αντικοινωνικής συμπεριφοράς τους και την ανάγκη για κατανόηση και στήριξη.
- Ποια είναι η στάση της ελληνικής κοινωνίας απέναντι στη νεανική παραβατικότητα, σύμφωνα με τον συγγραφέα;**
Ενδεικτική απάντηση: Η ελληνική κοινωνία συχνά υιοθετεί μια στάση ηθικού πανικού και αδυνατεί να κατανοήσει τις βαθύτερες αιτίες της νεανικής αντικοινωνικής συμπεριφοράς.
- Ποιες αιτίες εντοπίζει το κείμενο για τη νεανική αντικοινωνικότητα;**
Ενδεικτική απάντηση: Η ανάγκη των νέων για ένταξη σε ομάδα, η συμβολική σύγκρουση με την κοινωνία των μεγάλων, η αίσθηση παγίδευσης, η πίεση από την κοινωνία, και η επιρροή των στερεοτύπων.
- Τι προτείνει ο συγγραφέας για τη βελτίωση της σχέσης της κοινωνίας με τους νέους;**
Ενδεικτική απάντηση: Προτείνει κατανόηση, στήριξη, αποδοχή της διαφορετικότητας, και αποφυγή κριτικής βασισμένης σε αναχρονιστικές και ηθικολογικές αντιλήψεις.
- Ποια είναι η τελική ευχή του συγγραφέα προς τους νέους;**
Ενδεικτική απάντηση: Να έχουν ούριο άνεμο στο ταξίδι της ζωής τους και να μην τους παγιδεύσουμε σε μια κοινωνία που λειτουργεί καταπιεστικά.

2. Σωστό ή Λάθος

Διάβασε τις παρακάτω προτάσεις και αποφάσισε αν είναι σωστές ή λανθασμένες, δικαιολογώντας την απάντησή σου.

- Οι νέοι «παίζουν» τους ενήλικες γιατί αυτό επιθυμούν πραγματικά.
Απάντηση: Λάθος. Το κάνουν επειδή η κοινωνία τους το επιβάλλει.
- Ο συγγραφέας πιστεύει ότι οι νέοι δεν αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα.
Απάντηση: Λάθος. Αναγνωρίζει ότι ζουν σε ένα πανοπτικό και τιμωρητικό σύστημα.
- Η κοινωνία συχνά κατηγορεί τους νέους για υλισμό και έλλειψη αξιών.
Απάντηση: Σωστό. Όμως, ο συγγραφέας τονίζει ότι η κοινωνία τους ωθεί σε αυτήν τη συμπεριφορά.
- Ο συγγραφέας θεωρεί ότι οι αξίες των νέων είναι σταθερές και αμετάβλητες.
Απάντηση: Λάθος. Θεωρεί ότι οι νέοι επηρεάζονται από την κοινωνία, αλλά προσπαθούν να βρουν το δικό τους στίγμα.

3. Λεξιλογικές Ασκήσεις

- Βρες από το κείμενο:
 - Μια λέξη που δηλώνει έντονη ανησυχία: *Πανικός.*
 - Μια λέξη που σημαίνει παραβατικότητα: *Αντικοινωνικότητα.*

- ο Μια φράση που δηλώνει κοινωνική σύγκρουση: *Συμβολική σύγκρουση με την κοινωνία των μεγάλων.*

2. Αντικατάστησε τις λέξεις με συνώνυμα:

- ο Ανησυχία → άγχος.
- ο Αποδοχή → αναγνώριση.
- ο Πίεση → καταπίεση.

4. Δημιουργική Γραφή

1. **Γράψε μια παράγραφο (50-80 λέξεις):**

Πώς πιστεύεις ότι οι νέοι μπορούν να βρουν τη θέση τους στην κοινωνία, παρά τις πιέσεις που δέχονται;

Ενδεικτική απάντηση: Οι νέοι μπορούν να βρουν τη θέση τους μέσω της αυτογνωσίας, της εκπαίδευσης και της στήριξης από την κοινωνία. Είναι σημαντικό να τους επιτρέψουμε να εκφράζουν τις ιδέες τους και να διεκδικούν τα δικαιώματά τους, χωρίς να φοβούνται την απόρριψη. Η δημιουργία ενός περιβάλλοντος που προάγει τη διαφορετικότητα και την αποδοχή μπορεί να τους βοηθήσει να αναπτυχθούν ελεύθερα.

2. **Προτείνετε μια λύση:**

Τι θα έκανες για να μειώσεις το χάσμα μεταξύ νέων και μεγαλύτερων γενεών;

Ενδεικτική απάντηση: Θα ενίσχυα το διάλογο μεταξύ των γενεών μέσω κοινών δραστηριοτήτων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Επίσης, θα προωθούσα την ενσυναίσθηση και την αλληλοκατανόηση μέσα από συζητήσεις που εστιάζουν στις ανάγκες και τις προσδοκίες κάθε πλευράς.

5. Κριτική Σκέψη

1. **Συμφωνείς με την άποψη του συγγραφέα ότι η κοινωνία παγιδεύει τους νέους; Γιατί;**

Ενδεικτική απάντηση: Συμφωνώ, γιατί οι πιέσεις για επιτυχία, ηθικολογία και στερεότυπα περιορίζουν την ελευθερία τους να εκφραστούν και να ζήσουν όπως επιθυμούν.

2. **Πώς πιστεύεις ότι οι ενήλικες μπορούν να υποστηρίξουν καλύτερα τους νέους;**

Ενδεικτική απάντηση: Οι ενήλικες πρέπει να ακούν περισσότερο, να αποφεύγουν τις επικρίσεις και να ενθαρρύνουν τη δημιουργικότητα και την ανεξαρτησία των νέων.

1. Ποιες αιτίες της νεανικής αντικοινωνικότητας εντοπίζει ο συγγραφέας;

Ο συγγραφέας αποδίδει τη νεανική αντικοινωνικότητα σε παράγοντες όπως:

- Η ανάγκη των νέων να ανήκουν σε μια ομάδα που τους αποδέχεται.
- Η αίσθηση ότι είναι «χαμένοι» και παγιδευμένοι σε κοινωνικές δομές χωρίς νόημα.
- Η πρόκληση, η χρήση της βίας ως παιχνίδι εξουσίας, και η υιοθέτηση αντι-ηρώων.
- Η καταπίεση που νιώθουν από το πανοπτικό και τιμωρητικό σύστημα των ενηλίκων.
- Η πίεση της κοινωνίας για συμμόρφωση με στερεότυπα και αξίες που θεωρούνται «σωστές».

2. Τι προτείνει ο συγγραφέας για τις σχέσεις των γενεών;

Ο συγγραφέας προτείνει την κατανόηση και τη συνεργασία ανάμεσα στις γενιές. Επισημαίνει την ανάγκη να δοθεί στους νέους το δικαίωμα να εκφράζουν τη διαφορά, τη διαφωνία και την ουτοπία, ενώ οι ενήλικες πρέπει να αποφύγουν τη μικροψυχία και την ηθικολογία. Το ζητούμενο είναι η δημιουργία ενός «εργαστηρίου κατανόησης» αντί για μια καταπιεστική σύγκρουση αξιών.

Σύγκριση με τον Αίμονα: Οι απόψεις του συγγραφέα συμφωνούν με τον Αίμονα από την «Αντιγόνη», καθώς και οι δύο τονίζουν τη σημασία της κατανόησης των νέων και την ανάγκη προσαρμογής των παλαιότερων στις ανάγκες και τις αξίες της νέας γενιάς.

3. Σημασίες λέξεων

α) Να βρεις τις σημασίες τους μέσα στο κείμενο:

- **Παρεκκλίνουσες δραστηριότητες:** Συμπεριφορές που αποκλίνουν από τις κοινωνικά αποδεκτές.
- **Νεανική αντικοινωνικότητα:** Η αντίθεση των νέων απέναντι στους κοινωνικούς κανόνες.
- **Ιδιόρρυθμη διάλεκτος:** Γλωσσική έκφραση που διαφοροποιείται από τη συνήθη.
- **Τιμωρητικό σύστημα:** Ένα σύστημα που λειτουργεί με βάση την τιμωρία και την καταστολή.
- **Αρτηριοσκληρωτικές αντιλήψεις:** Παρωχημένες, άκαμπτες αντιλήψεις.
- **Ούριος άνεμος:** Ευνοϊκές συνθήκες για το μέλλον.

β) Δικές μου προτάσεις:

- Οι **παρεκκλίνουσες δραστηριότητες** συχνά σχετίζονται με κοινωνική περιθωριοποίηση.
- Η **ιδιόρρυθμη διάλεκτος** των νέων ενισχύει την αίσθηση ταυτότητας στις ομάδες τους.
- Ένα **τιμωρητικό σύστημα** δεν προάγει την πρόληψη αλλά την καταστολή.

4. Σύνθετες λέξεις

α) Ανάλυση σύνθεσης:

- **Αριθμολαγνεία:** αριθμός (ουσιαστικό) + λαγνεία (ουσιαστικό).
- **Κερδοσκοπώ:** κέρδος (ουσιαστικό) + σκοπώ (ρήμα).
- **Ριζοσπάστης:** ρίζα (ουσιαστικό) + σπάζω (ρήμα).
- **Μικρόψυχος:** μικρός (επίθετο) + ψυχή (ουσιαστικό).
- **Ηθικολογώ:** ήθος (ουσιαστικό) + λέγω (ρήμα).

β) Ερμηνείες μέσω λεξικού:

- **Αριθμολαγνεία:** Υπερβολική ενασχόληση με αριθμούς και στατιστικά.
- **Κερδοσκοπώ:** Επιδιώκω το κέρδος, συχνά με ανήθικα μέσα.
- **Ριζοσπάστης:** Αυτός που επιδιώκει ριζικές αλλαγές.
- **Μικρόψυχος:** Αυτός που δείχνει έλλειψη μεγαλοψυχίας.
- **Ηθικολογώ:** Μιλώ με τρόπο που επιδιώκει να επιβάλει ηθικές απόψεις.

5. Αναδιατύπωση παραγράφου σε α' πληθυντικό πρόσωπο:

«Κι όμως, εμείς, οι νέοι, ούτε κοιμόμαστε (για να βλέπουμε όνειρα) ούτε εκστασιαζόμαστε (για να βλέπουμε οράματα). Αγωνιούμε και αγωνιζόμαστε για να βρούμε το δικό μας στίγμα σε μια κοινωνία της οποίας είμαστε μέλη, αλλά που ταυτόχρονα μας αντιμετωπίζει ως ξένους. Μη θέλοντας να εντάξουμε το μέλλον στις διαστάσεις του παρόντος, ενός παρόντος κατειλημμένου από τους ενήλικες, αντιστεκόμαστε.»

6. Παρουσίαση κειμένου σε 100 λέξεις:

Το άρθρο εξετάζει τη νεανική αντικοινωνικότητα, εστιάζοντας στις αιτίες της και στη σχέση των γενεών. Οι νέοι αισθάνονται παγιδευμένοι σε ένα τιμωρητικό σύστημα και καταφεύγουν σε συμβολικές συγκρούσεις, αναζητώντας την ταυτότητά τους. Ο συγγραφέας κατακρίνει τις παρωχημένες αντιλήψεις των ενηλίκων και προτείνει την κατανόηση και τον διάλογο ως λύση. Τονίζει την ανάγκη να επιτραπεί στους νέους να εκφράσουν τις διαφωνίες τους και να διαμορφώσουν ένα ελεύθερο μέλλον, απαλλαγμένο από τις πιέσεις και τις προκαταλήψεις των προηγούμενων γενεών.

7. Άρθρο μαθητικής εφημερίδας:

Τι μας απογοητεύει από τον κόσμο των μεγάλων και τι μας γεννά εχθρότητα απέναντί του

Η απογοήτευση των νέων από τον κόσμο των ενηλίκων πηγάζει από την υποκρισία και την επιβολή στερεοτύπων. Πολλές φορές μας ζητούν να υιοθετήσουμε αξίες που ούτε οι ίδιοι πιστεύουν. Το αυστηρό και τιμωρητικό σύστημα αυξάνει την πίεση, ενώ οι προσδοκίες για συμμόρφωση μάς στερούν τη δυνατότητα να εκφράσουμε τη διαφορετικότητά μας.

Παράλληλα, η εχθρότητα δημιουργείται από την αίσθηση ότι αντιμετωπίζουμε ως «ξένοι» σε μια κοινωνία που μας καταπιέζει. Για παράδειγμα, οι προσδοκίες επιτυχίας με κάθε κόστος μάς γεμίζουν φόβο για την αποτυχία. Είναι ανάγκη να αναζητήσουμε μια πιο δίκαιη, ανθρώπινη στάση απέναντί μας.

Εισαγωγικά

1. Για έμφαση ή ειρωνεία:

- Χρησιμοποιούνται για να δείξουν μια αποστασιοποιημένη ή ειρωνική στάση απέναντι στις λέξεις, δηλώνοντας ότι ο συγγραφέας αμφισβητεί ή σχολιάζει κριτικά τον όρο.

▪ Π.χ.: «ομάδα», «γραμμές», «κουτάκια», *«καλό» τους.

- Εδώ τα εισαγωγικά δηλώνουν ότι αυτοί οι όροι είναι αμφιλεγόμενοι ή ότι έχουν μια μεταφορική σημασία.

2. Για αναπαράγωγή λόγου ή σκέψης:

- Χρησιμοποιούνται για να αναπαραχθεί αυτούσια σκέψη, λόγος ή φράσεις που λέγονται ή θεωρούνται από άλλους.

▪ Π.χ.: «παίζουν τον άνδρα», «παίζουν τον σύγχρονο», «παίζουν τους κομφορμιστές».

- Τα εισαγωγικά εδώ δείχνουν τη στάση μίμησης ή συμβατικότητας που αποδίδεται στους νέους.

3. Για αποσαφήνιση κοινωνικών στερεοτύπων:

- Χρησιμοποιούνται για να ονοματίσουν στερεοτυπικές αντιλήψεις ή ιδέες που επιβάλλονται από την κοινωνία.

▪ Π.χ.: «ξένους», «πουργατόριο».

- Εδώ τα εισαγωγικά δείχνουν ότι αυτοί οι όροι είναι συμβατικοί ή περιέχουν υποκειμενικές κοινωνικές κρίσεις.

Παρενθέσεις

1. Για αποσαφήνιση ή διευκρίνιση:

- Περιέχουν πληροφορίες που εξηγούν ή επεξηγούν ένα σημείο του κειμένου.

▪ Π.χ.: ναρκωτικά, αγώνες αυτοκινήτων κ.λπ., καθαρήτριο.

- Εδώ οι παρενθέσεις διευκρινίζουν έννοιες που πιθανώς να μην είναι άμεσα κατανοητές.

2. Για επιπλέον πληροφορία ή σχολιασμό:

- Χρησιμοποιούνται για να εισάγουν σχόλια, παρατηρήσεις ή πρόσθετα στοιχεία που δεν είναι απαραίτητα για την κύρια ροή του λόγου, αλλά βοηθούν στην καλύτερη κατανόηση.

▪ Π.χ.: (για να βλέπουν όνειρα), (για να βλέπουν οράματα).

- Αυτά προσφέρουν έμφαση ή διευκρίνιση στην αναφορά.

3. Για παραδείγματα ή επεξηγήσεις:

- Περιέχουν παραδείγματα ή διευκρινίσεις που ενισχύουν την κατανόηση του νοήματος.

▪ Π.χ.: «παίζουν με τη ζωή τους» (ναρκωτικά, αγώνες αυτοκινήτων κ.λπ.).

- Εδώ οι παρενθέσεις εξηγούν τι περιλαμβάνει η φράση.